

Vogelringstation De Beer

hoofdlocatie Wassenaar
codenummer Vogeltrekstation 015

JAARVERSLAG 1996

Ringvergunninghouders: H.F.M. de Beer, Voorschoten
C. van Deursen, Aerdenhout
Assistenten: C. Boelen, Wassenaar
G. Slinkert, Wassenaar
M. Verrips, Voorschoten
M. Visser, Voorschoten

Algemeen

Januari-maart. De eerste maanden van 1996 kenmerkten zich door grote droogte en een strenge winter. Deze joeg gedurende de eerste maanden van het jaar vrijwel alle vogels uit het duin: alleen (minimaal) twee Roerdompen hielden zich enkele maanden in het overjarige riet rond de baan op. Ook werden gedurende een korte dooiperiode half januari Grote en Kleine Barmsijs aan de baan geringd. Omdat we nog altijd niet over een levende lokvogel beschikten moest ook het traditionele ringen van Boomklevers dit jaar worden afgeblazen.

April-juni. De terugkeer van de zomervogels en broedvogels bracht weer leven rond de vinkenbaan. Voor het eerst sinds 1993 werd een nest jonge Kneuen bij de baan geringd. Het broedbestand aan Grasmussen was bijzonder goed, naar onze indruk zelfs hoger dan dat van de Fitis. Het aantal Kleine Karekieten en Braamsluipers lag echter lager dan in 1995. Toch werden van beide soorten pas uitgevlogen jongen geringd, evenals van Nachtegaal en Blauwborst. In Berkheide telden we in totaal twaalf bezette territoria van de Tapuit. Onthutsend bleek echter het broedresultaat: in de loop van mei werden alle territoria op één na verlaten zonder dat een indicatie van enig broedsucces werd verkregen. Opnieuw was het nest in de bunkerpijp in de zeereep het enige dat jonge Tapuiten opleverde. Eén en ander betekent dat voor het eerst in de geschiedenis van het vogelringstation de Tapuit op de lijst ontbreekt. *Voor het behoud van deze prachtige, karakteristieke broedvogel voor Berkheide achten wij het van het grootste belang dat in nog jaarlijks bezette territoria proeven worden genomen met het aanbrengen van kunstmatige nestpijpen die voor predatoren ontoegankelijk zijn.*

Van de Roodborsttapuit telden we tussen de Wassenaarse Slag en Katwijk 10-12 territoria: in twee nesten werden de jongen geringd waaronder een nest in de schaduw van de camping op een plaats waar volgens een campinggast regelmatig honden en picknickende mensen kwamen: de jongen vlogen desondanks uit. De gehoopte hervestiging van het Paapje bleef in 1996 uit. Dankzij de medewerking van de heer Van Rijn, opzichter van het Panbos, konden aldaar jonge Bosuilen en Sperwers op het nest worden geringd. Van de drie gevonden nesten van de Torenavalk kon echter niet één jong worden geringd: alle nesten mislukten voordat de jongen daar groot genoeg voor waren.

Jonge weidevogels werden geringd in de Grote Polder in Zoeterwoude, dat in de broedtijd van de weidevogels zwaar te lijden had van de droogte. Van de Scholekster kon niet één nest worden opgespoord, bij Kievit en Grutto bleven de aantallen gevonden nesten achter bij die van andere jaren, naar onze indruk door uitgestelde en zelfs afgestelde eileg. Gezien de volkomen uitgedroogde graszode was dat niet verwonderlijk.

Juli-september. De vangst tijdens de zomermaanden aan de baan weerspiegelde de omstandigheden van de voorgaande maanden op een aantal punten. Verrassend was de vangst, na enkele jaren afwezigheid, van enkele Boompiepers: al eerder is ons opgevallen dat het voorkomen van deze soort ten nauwste samenhangt met de vochtigheid van het terrein. De Winterkoning werd opvallend weinig gevangen: deze standvogel moet tijdens de strenge winter zware verliezen hebben geleden. Het aantal Kleine Karekieten was niet te vergelijken met dat van vorig jaar, maar soorten als Nachtegaal en Sprinkhaanrietzanger waren wat minder schaars. De poel stond in deze

tijd van het jaar volledig droog, waardoor watervogels, moerasvogels en steltlopers volledig ontbraken.

In Flevoland lijken de gouden jaren voorbij. In het verslagjaar werd de ringplaats bij het gemaal De Blocq van Kuffeler vaker aangedaan dan in 1995, maar meer dan 80 vogels op een ochtend werden er niet geringd waar vroeger ruim 100 niet ongewoon was.

Oktober-december. De najaarstrek duurde dit jaar lang en was vol verrassingen. De neerslag vulde de poel weer in een verbazend tempo waardoor Watersnip en Bokje konden worden gevangen. De eerste helft van oktober waren Zwarte Mees en Vuurgoudhaan in flinke aantallen aanwezig en werden goed gevangen. Het aantal geringde Vuurgoudhaantjes overtrof zelfs het aantal Goudhaantjes, iets wat we nog nooit hebben meegemaakt. Zwartkoppen werden pas in de loop van oktober in redelijke aantallen geringd: het totaal aantal blijft daardoor achter bij het gemiddelde over de laatste jaren. De vangst van niet minder dan twee Kleine Bonte Spechten gaf de oktobermaand extra glans.

Het aantal geringde Sijzen was goed te noemen, maar de hoofdmoot van de najaarsvangsten vormden Barmsijzen. Al op 6 oktober werd de eerste Grote Barmsijs tussen de Kleine Barmsijsjes aangetroffen. Na enkele weken weinig of niets van deze soort te hebben vernomen kwamen ze vanaf half november toch in flinke aantallen op de lokker af. Het vaak slechte weer in deze periode verhinderde dat we dagelijks konden vangen zodat we moeilijk een goede indruk konden krijgen van de omvang van de invasie. Anderzijds zorgde deze omstandigheid ervoor dat de trek tot ver in december aanhield. Gedurende de hele doortrek bleven we ook Kleine Barmsijzen vangen. Opvallend was dat vanaf eind november praktisch uitsluitend overjarige vogels werden geringd, waarbij de mannetjes sterk in de meerderheid waren. Tot eind december bleef de vangst van Vinken, Kepen en Groenlingen lonend.

Soortspecificatie	1996	1995	1994
pulli	81	134	89
volgroeid	1667	1838	2066
totaal	1748	1972	1970
aantal soorten	59	64	61

A PULLI

Sperwer	4	Panbos, Katwijk
Kievit	7	Grote Polder, Zoeterwoude
Grutto	2	Grote Polder, Zoeterwoude
Bosuil	2	Panbos, Katwijk
Boerenwaluw	29	Voorschoten/Wassenaar
Roodborsttapuit	12	Berkheide
Grasmus	5	Berkheide
Tuinfluit	6	Rosenburgh, Voorschoten
Kleine Karekiet	3	Ringplaats Oostvaardersdijk, Flevoland
Bosrietzanger	2	Ringplaats Oostvaardersdijk, Flevoland
Kneu	4	Ringplaats Wassenaarse Slag
Ekster	5	Berkheide

B VOLGROEID

soort	aantal geringd op ringplaats:		elders	totaal (incl. pulli):		
	Wass. Slag	Flevoland		1996	1995	1994
Sperwer	2			6	1	6
Torenvalk	1			1	5	15

soort	aantal geringd op ringplaats:		elders	totaal (incl. pulli):		
	Wass. Slag	Flevoland		1996	1995	1994
Kievit				7	1	0
Bokje	1			1	1	0
Watersnip	4			4	14	0
Grutto				2	3	0
Bosuil				2	0	0
Groene Specht	2			2	1	2
Grote Bonte Specht	2			2	2	2
Kleine Bonte Specht	2			2	0	0
Boerenzwaluw				29	82	0
Boompieper	3			3	0	1
Graspieper	4			4	5	3
Winterkoning	34	5		39	56	43
Heggemus	63		2	65	119	108
Roodborst	92	4	1	97	78	54
Nachttegaal	15			15	7	9
Witgesterde Blauwborst	6	2		8	16	18
Gekraagde Roodstaart	4			4	5	7
Paapje	1			1	4	1
Roodborsttapuit	4			16	6	26
Merel	18			18	31	33
Kramsvogel	3			3	1	8
Zanglijster	14			14	7	14
Koperwiek	1			1	19	2
Sprinkhaanrietzanger	32			32	16	7
Snor		2		2	3	7
Rietzanger		3		3	4	12
Bosrietzanger	8	11		21	26	50
Kleine Karekiet	38	199		240	191	437
Spotvogel	1			1	0	1
Braamsluiper	15			15	60	42
Grasmus	149	2		156	224	112
Tuinfluitier	10	1		17	31	19
Zwartkop	45			45	135	74
Tjiftjaf	44	4		48	98	82
Fitis	162	4		166	344	209
Goudhaan	9			9	31	18
Vuurgoudhaan	28			28	7	4
Bonte Vliegenvanger	2			2	2	0
Baardman	3	19		22	6	31
Staartmees	13			13	20	41
Glanskop	5			5	3	6
Zwarte Mees	27			27	0	41
Pimpelmees	118	1		119	97	115
Koolmees	73			73	58	55
Boomkruiper	6			6	9	5
Ekster				5	1	17
Spreeuw	21			21	4	7
Ringmus	13			13	7	22
Vink	31			31	7	14
Keep	10			10	0	1
Groenling	14			14	2	4
Putter	3			3	1	3
Sijs	66			66	25	62
Kneu	4			8	7	5

soort	aantal geringd op ringplaats:		elders	totaal (incl. pulli):		
	Wass. Slag	Flevoland		1996	1995	1994
Grote Barmsijs	111			111	18	27
Kleine Barmsijs	50			50	6	7
Rietgors	20			20	30	29

Terugmeldingen

Onderstaand volgt een overzicht van terugmeldingen die in de loop van het verslagjaar werden ontvangen, onderverdeeld naar terugmeldingen door derden, terugvangsten van derden en eigen terugvangsten. De verklaring voor de gebruikte terminologie is als volgt:

M: mannetje

V: vrouwtje

1K: vogel in eerste kalenderjaar

N1: vogel na eerste kalenderjaar (exacte leeftijd niet te bepalen)

VG: volgroeid (exacte leeftijd niet te bepalen)

Blocq van Kuffeler: onze vaste vangplaats bij het gemaal De Blocq van Kuffeler in Flevoland
gecontroleerd: gevangen en weer losgelaten (meestal door ringer)

De aangegeven leeftijd is in alle gevallen de leeftijd op het moment van ringen. Ringnummers waarbij geen plaatsnaam is vermeld zijn Nederlandse (Arnhem) ringen.

A. Terugmeldingen van derden

F 724.171	Rietgors M 1K gecontroleerd	30/08/1995 21/10/1995	Wassenaarse Slag Icklesham, Sussex, Gr.-Britt.
F 724.230	Rietgors M N1 gecontroleerd	05/09/1995 02/06/1996	Wassenaarse Slag Meijendel, Wassenaar
F 724.358	Rietgors M 1K gecontroleerd	23/09/1995 26/05/1996	Wassenaarse Slag Meijendel, Wassenaar
F 655.016	Grasmus 1K gecontroleerd	26/08/1994 14/07/1996	Wassenaarse Slag Meijendel, Wassenaar
F 545.111	Braamsluiper 1K gecontroleerd	02/07/1994 25/09/1996	Wassenaarse Slag Velbert-Meiberg, Düsseldorf BRD
F 724.426	Zwartkop V 1K gecontroleerd	16/09/1995 23/04/1996	Wassenaarse Slag Helgoland BRD
F 149.117	Kleine Karekiet VG gecontroleerd	19/07/1989 07/07/1996	Blocq van Kuffeler, Flevoland Oostvaardersdijk, Flevoland
F 276.914	Kleine Karekiet N1 gecontroleerd	23/07/1991 08/08/1996	Blocq van Kuffeler Oostvaardersdijk, Flevoland
K 765.035	Merel V N1 door kat gedood	16/03/1990 16/05/1996	Voorschoten Voorschoten
K 899.757	Merel V N1 dood gevonden	04/11/1995 10/05/1996	Wassenaarse Slag Anisten Kyla, Turku-Pori Finland

3390.008	Kluut pul	28/05/1986	opgespoten land Stevenshof, Leiden (thans woonwijk)
	dood gevonden	07/07/1996	Grand-Fort-Philippe, Nord Frankrijk
3440.426	Kokmeeuw pul afgelezen met telescoop	24/06/1990 02/05/1996 20/08/1996	Houtribsluizen, Lelystad Boulogne sur Mer, Pas de Calais Frankrijk
3470.677	Torenvalk pul dood gevonden	26/07/1995 11/01/1996	Panbos, Katwijk St. Anthony polder, Maasdam ZH
5173.649	Waterhoen N1 gecontroleerd verkeersslachtoffer	06/04/1992 11/09/1993 15/01/1996	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag Hotel Duinoord, Wassenaarse Slag

B. Door derden geringd, door ons teruggevangen

Bruxelles 5653.280	Zwartkop M 1K gecontroleerd	05/09/1995 15/09/1995	Zelee, O-Vlaanderen België Wassenaarse Slag
Bruxelles 5653.275	Zwartkop M 1K gecontroleerd	05/09/1995 16/09/1995	Zelee, O-Vlaanderen België Wassenaarse Slag
Bruxelles UC 0648	Tjiftjaf VG gecontroleerd	20/10/1995 05/11/1995	Testelt, Brabant België Wassenaarse Slag
Bruxelles 5600.049	Kleine Karekiet N1 gecontroleerd	27/08/1995 09/07/1996	Willebroek, Antwerpen België Wassenaarse Slag
Bruxelles 5644.612	Kleine Karekiet N1 gecontroleerd	18/08/1995 20/07/1996	St. Gillis Dendermonde België Blocq van Kuffeler Fl.
F 235.099	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	28/07/1990 27/07/1996	Oostvaardersdijk Fl. Blocq van Kuffeler
F 358.294	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	13/08/1991 20/07/1996	Oostvaardersdijk Fl. Blocq van Kuffeler
F 644.097	Grasmus 1K gecontroleerd	15/08/1995 12/07/1996	Sparregat, Wassenaar Wassenaarse Slag
F 570.442	Baardman M VG gecontroleerd	24/09/1994 17/08/1996	Kromslootpark, Almere Blocq van Kuffeler
F 810.056	Gr. Barmseis M N1 gecontroleerd	15/11/1996 19/11/1996	Castricum NH Wassenaarse Slag

C. Eigen terugvangsten

In onderstaand overzicht treft u de gedurende het verslagjaar gedane terugvangsten van door ons zelf geringde vogels aan, voor zover de aantallen daarvan een zinvol overzicht mogelijk maken. Het betreft uitsluitend aan de vinkenbaan te Wassenaar geringde en teruggevangen vogels, waarvan is aangegeven in welk jaar ze op welke leeftijd werden geringd.

	1996	1995		1994		1993		eerder
	N1	1K	N1	1K	N1	1K	N1	
Fitis (N=23)	1	5	9	3	2	1	1	1
Grasmus (N=24)	6	7	7	1	0	0	1	0
Heggemus (N=8)	0	6	0	2	0	0	0	0
Kleine Karekiet (N=7)	0	0	7	0	0	0	0	0

De oudste Fitis werd als eerstejaars geringd in 1991. De leeftijd van 5 jaar wordt door ons geringde Fitissen slechts bij uitzondering bereikt: zo ongeveer eenmaal per 5 jaar, wat bij een gemiddeld jaarlijks aantal van 300 Fitissen dus betekent dat slechts 1 op de 1500 Fitissen zo oud wordt. Meestal zijn deze zeer oude vogels vrouwtjes: de Methusalem van 1996 is echter een mannetje, waarvan de plaatstrouw weer blijkt uit onderstaand overzicht:

J 57 992	Fitis 1K	Wassenaarse Slag	27/6/1991
	gecontroleerd	Wassenaarse Slag	24/4/1992
	idem		21/4/1993
	idem		29/4/1994
	idem		01/5/1995
	idem		11/4/1996

Merk ook op dat oudere generaties Heggemussen niet werden gevangen (een gevolg van de strenge winter?) en de hoogst opvallende leeftijdsopbouw van de Kleine Karekieten: *alle* gecontroleerde exemplaren werden het vorige jaar als overjarig geringd! Waren alle territoria bezet voor de aanwas van vorig jaar?

Overige aansprekende eigen terugvangsten:

1287.718	Watersnip VG	Wassenaarse Slag	19/08/1995
	gecontroleerd	Wassenaarse Slag	14/10/1996
F655.516	Tuinfluit m N1	Wassenaarse Slag	20/06/1995
	gecontroleerd	Wassenaarse Slag	06/07/1996
F655.549	Glanskop 1K	Wassenaarse Slag	18/06/1995
	gecontroleerd	Wassenaarse Slag	26/09/1996
F545.457	Bosrietzanger N1	Blocq van Kuffeler	22/07/1994
	gecontroleerd	Blocq van Kuffeler	08/07/1996

Wij willen ook dit jaarverslag afsluiten met een woord van dank aan iedereen die ons ook in 1996 weer op enige manier behulpzaam is geweest bij het tot stand komen van de bovenbeschreven resultaten. Wij hopen in 1997 op eenzelfde plezierige samenwerking.

Voorschoten, maart 1997

H.F.M. de Beer
M. Verrips